

Centar za istraživanje etniciteta
Ethnicity Research Center

ODRŽIVI MODEL OSNIVANJA I RADA SAVETA ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSE

Projekat se realizuje
uz podršku Evropske unije

MULTIETNIČKE LOKALNE SAMOUPRAVE U SRBIJI

Grad/opština	Stanovnika	Pripadnika nacionalnih manjina*	%	Osnovan savet za MO
Ada*	18.994	15.297	80,54	●
Alibunar	22.954	8.711	37,95	●
Apatin	32.813	10.384	31,65	●
Babušnica	15.734	1.219	7,75	
Bač	16.268	7.743	47,60	●
Bačka Palanka	60.966	10.703	17,56	●
Bačka Topola	38.245	24.912	65,14	
Bački Petrovac	14.681	10.412	70,92	●
Bečej	40.987	22.423	54,71	●
Bela Crkva	20.367	3.652	17,93	
Bela Palanka	14.381	1.272	8,85	●
Beočin	16.086	4.230	26,30	
Bojnik	13.118	1.391	10,60	
Boljevac	15.849	4.663	29,42	
Bor	55.817	12.758	22,86	●
Bosilegrad	9.931	7.378	74,29	
Bujanovac	43.302	27.656	63,87	
Dimitrovgrad	11.748	6.433	54,76	
Doljevac	19.561	1.106	5,65	
Čoka	13.832	8.091	58,49	
Indija	49.609	5.211	10,50	●
Irig	12.329	1.670	13,55	
Golubac	9.913	1.051	10,60	
Kanjiža	27.510	24.964	90,75	●
Kikinda	67.002	12.792	19,09	●
Koceljeva	15.636	875	5,60	●
Kovačica	27.890	17.775	63,73	●
Kovin	36.802	7.098	19,29	●
Kula	48.353	13.325	27,61	
Kučevo	18.808	5.476	29,12	
Majdanpek	23.703	3.145	13,27	
Mali Idoš	13.494	8.008	59,34	
Medveđa	10.760	2.951	27,43	●
Negotin	43.418	3.877	8,93	
Nova Varoš	19.982	1.680	8,41	
Nova Crnja	12.705	3.478	27,38	●
Novi Bečej	26.924	7.119	26,44	●
Novi Kneževac	12.975	4.884	37,64	
Novi Sad – grad	299.294	48.366	16,16	●
Novi Pazar	85.996	67.612	78,62	
Odžaci	35.582	4.455	12,52	●
Pančevo	127.162	22.279	17,52	
Plandište	13.377	5.406	40,41	●
Petrovac	34.511	4.324	12,53	
Preševo	34.904	31.487	90,21	
Priboj	30.377	7.187	23,66	●
Prijepolje	41.188	17.221	41,81	●
Sečanj	16.377	4.050	24,73	●
Senta	25.568	21.895	85,63	
Šid	38.973	7.210	18,50	●
Sombor	97.263	30.140	30,99	●
Srbobran	17.855	5.127	28,71	
Sremski Karlovci	8.839	1.422	16,09	●
Stara Pazova	67.576	10.075	14,91	
Sjenica	27.970	21.232	75,91	
Surdulica	22.190	3.306	14,90	
Subotica	148.401	102.330	68,96	●
Temerin	28.275	9.284	32,83	●
Titel	17.050	1.883	11,04	
Tutin	30.054	28.605	95,18	
Vranje	87.288	5.436	6,23	
Vrbas	45.852	10.025	21,86	●
Vršac	54.369	12.337	22,69	●
Žabalj	27.513	3.153	11,46	●
Žagubica	14.823	3.378	22,79	
Žitište	20.399	7.038	34,50	●
Žitorađa	18.207	1.171	6,43	
Zrenjanin	132.051	26.168	19,82	●

Izvor: Centar za istraživanje etniciteta, 2005/2009.

* U opštini Ada je Savet za MO osnovan 2005. godine, ali nakon poslednjih lokalnih izbora je rasformiran, a novi još uvek nije izabran uprkos postojanju Odluke SO.

- Svetlijom bojom obeležene su opštine u Vojvodini.

- Tamnijom bojom obeležene su opštine u Centralnoj Srbiji.

1. ŠTA JE SAVET ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI?

Savet za međunacionalne odnose (SMO) je **samostalno radno telo** koje u skladu sa Zakonom **obavezno** osnivaju skupštine opština sa nacionalno mešovitim sastavom stanovništva.

Zakonsko određenje:

Član 98. Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. glasnik RS”, br. 129/2007):

U nacionalno mešovitim jedinicama lokalne samouprave osniva se savet za međunacionalne odnose, kao samostalno radno telo, koje čine predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina, u skladu sa ovim zakonom i statutom.

Nacionalno mešovitim jedinicama lokalne samouprave, u smislu ovog zakona, smatraju se jedinice lokalne samouprave u kojima pripadnici jedne nacionalne manjine čine više od 5% od ukupnog broja stanovnika ili svih nacionalnih manjina čine više od 10% od ukupnog broja stanovnika prema poslednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

Predstavnike u savetu za međunacionalne odnose mogu imati pripadnici srpskog naroda i nacionalnih manjina sa više od 1% učešća u ukupnom stanovništvu jedinice lokalne samouprave.

Savet razmatra pitanja ostvarivanja, zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti, u skladu sa zakonom i statutom.

Delokrug, sastav, izbor članova i način rada saveta za međunacionalne odnose uređuje

se odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave, koja se donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika u skladu sa statutom.

Način predlaganja i izbora članova saveta za međunacionalne odnose treba da obezbedi ravnomernu zastupljenost predstavnika srpskog naroda i nacionalnih manjina, s tim da niti srpski narod, niti jedna nacionalna manjina ne može imati većinu članova saveta.

U slučaju nacionalnih manjina koje imaju svoje izabrane nacionalne savete, predstavnici nacionalnih manjina u savetu se biraju na predlog nacionalnog saveta.

Odluke saveta za međunacionalne odnose donose se konsenzusom članova saveta.

Savet o svojim stavovima i predlozima obaveštava skupštinu jedinice lokalne samouprave koja je dužna da se o njima izjasni na prvoj narednoj sednici, a najkasnije u roku od 30 dana.

Skupština i izvršni organi jedinice lokalne samouprave su dužni da predloge svih odluka koji se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostave na mišljenje savetu.

Savet za međunacionalne odnose ima pravo da pred Ustavnim sudom pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u savetu za međunacionalne odnose i pravo da pod istim uslovima pred Vrhovnim sudom Srbije pokrene postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave sa statutom.

2. ŠTA JE TO NACIONALNO MEŠOVITA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE?

Nacionalno mešovite jedinice lokalne samouprave, su **gradovi** i **opštine** u kojima pripadnici **jedne nacionalne manjine** čine više od 5% od ukupnog broja stanovnika ili pripadnici **svih nacionalnih manjina** čine više od 10% od ukupnog broja stanovnika prema poslednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

3. KO SU NACIONALNE MANJINE U SRBIJI?

Prema Popisu stanovništva iz 2002. godine u Srbiji su nastanjeni pripadnici sledećih nacionalnih manjina:

Albanci	Hrvati*	Jugosloveni	Slovinci
Bošnjaci	Nemci	Romi	Slovaci
Bugari	Mađari	Rusini	Ukrajinci
Bunjevci	Makedonci	Rumuni	Česi
Goranci	Muslimani	Rusi	Vlasi

* Označene su nacionalne manjine koje su izabrale nacionalne savete. Pored njih nacionalne savete su izabrali i pripadnici **egipatske** i **grčke** nacionalne manjine koji u Popisu 2002. godine nisu iskazani !?

Zakonsko određenje:

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (2002)

Nacionalna manjina u smislu ovog zakona je svaka **grupa državljana** Savezne Republike Jugoslavije koja po **brojnosti** dovoljno reprezentativna, iako predstavlja manjinu na **teritoriji** Savezne Republike Jugoslavije, pripada nekoj od grupa stanovništva koje su u **dugotrajnoj** i **čvrstoj** vezi sa teritorijom Savezne Republike Jugoslavije i poseduje obeležja kao što su **jezik, kultura, nacionalna ili etnička pripadnost, poreklo ili veroispovest**, po kojima se razlikuje od većine stanovništva, i čiji se pri-

padnici odlikuju **brigom** da zajedno održavaju svoj zajednički **identitet**, uključujući **kulturu, tradiciju, jezik ili religiju**.

4. KO OSNIVA SAVET ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI ?

- Uvek **Skupština grada** ili **Skupština opštine**, **odlukom** koja se donosi **kvalifikovanom većinom glasova**.
- SMO **ne mora** biti predviđen statutom jedinice lokalne samouprave, ali grad ili opština koji brinu o građanima ili meštanima ojačaće položaj ovog tela odredbom statuta.

5. KO UREĐUJE IZBOR ČLANOVA SAVETA?

Skupština grada/opštine Odlukom kojom odlučuje o osnivanju SMO propisuje način na koji se biraju članovi.

Izbor članova SMO uslovljen je:

- Članovi SMO su uvek predstavnici lokalne većine i predstavnici nacionalnih manjina ili predstavnici srpskog naroda u jedinicama lokalne samouprave u kojima su lokalna manjina.
- U SMO su zastupljene sve nacionalne manjine koje imaju više od 1% stanovništva u jedinici lokalne samouprave.
- U SMO su **obavezno** zastupljeni predstavnici nacionalne manjine koja na teritoriji lokalne samouprave ima bar 5% stanovništva ili predstavnici svih nacionalnih manjina koji u zbiru imaju 10% populacije na teritoriji lokalne samouprave.
- U SMO mora biti obezbeđena nacionalna ravnoteža predstavnika lokalne većine i predstavnika lokalnih manjina – tako da ni jedna etnička grupa nema većinu.

6. KO PREDLAŽE ČLANOVE SAVETA?

- Nacionalni saveti nacionalnih manjina predlažu članove SMO u jedinici lokalne samouprave.
- Način predlaganja članova SMO pripadnika nacionalnih manjina koji nisu izabrali nacionalni savet, uređuje se Odlukom jedinice lokalne samouprave.
- Način predlaganja članova SMO pripadnika srpskog naroda, uređuje se Odlukom jedinice lokalne samouprave.

7. KOJE SU OSNOVNE NADLEŽNOSTI SMO?

- **Delokrug** rada SMO određuje **skupština jedinice lokalne samouprave odlukom**.
- SMO razmatra pitanja ostvarivanja, **zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti** u jedinici lokalne samouprave.
- SMO ima pravo da **pred Ustavnim sudom pokrene postupak** za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave, ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u savetu za međunacionalne odnose.
- SMO ima pravo da pod istim uslovima pred **Vrhovnim sudom Srbije** pokrene postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave sa statutom.

8. KAKO SAVET RADI?

- Skupština i izvršni organi jedinice lokalne samouprave su dužni da predloge svih odluka koje se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostave na mišljenje SMO.

- Savet o svojim stavovima i predlozima obaveštava skupštinu jedinice lokalne samouprave koja je dužna da se o njima izjasni na prvoj narednoj sednici, a najkasnije u roku od 30 dana.
- SMO donosi odluke konsenzusom.

9. IMA LI PRIMERA DOBRE PRAKSE?

U pravni poredak i društvenu praksu SMO su uvedeni Zakonom o lokalnoj samoupravi 2002. godine.

Prvi SMO su izabrani 2002. godine, a sedam godina kasnije osnovano je **43** saveta od čega u AP Vojvodini **37**, a u centralnoj Srbiji **6**.

Praksa je pokazala da ova tela nisu delotvorna i da ne ispunjavanju svrhu svoga ustanovljavanja.

10. PROBLEMI

- Centralizacija jedinica lokalnih samouprava.
- Patrijarhalni društveni odnosi.
- Snažan uticaj političkih partija na rad lokalne samouprave.
- Nedovoljni kapaciteti jedinica lokalne samouprave.
- Odsustvo građanske inicijative i društvene solidarnosti.
- Nedefinisan status nacionalnih saveta nacionalnih manjina.
- Kako definisati pojam nacionalne ravnopravnosti (politika jednakih mogućnosti ili zaštita od diskriminacije).
- Nezainteresovanost građana.
- Nerazvijeni kapaciteti članova saveta.
- Nedovoljna podrška jedinica lokalne samouprave.

- Uticaj političkih partija na članove saveta, odbornike ili članove političkih partija.
- Uticaj nacionalnih saveta na članove saveta imenovane na osnovu predloga manjinskih samouprava.

11. KAKVA JE PERSPEKTIVA SMO?

- SMO su **preko potrebna** tela u jedinicama lokalne samouprave kako zbog zakonom utvrđene svrhe i nadležnosti, tako i zbog razvoja unutrašnjih kapaciteta lokalnih samouprava.
- Obaveza jedinica lokalne samouprave je da omogući stručno-administrativnu podršku radu Saveta.
- Delotvorna podrška se obezbeđuje odlukom jedinice lokalne samouprave da samostalno ili u saradnji sa drugim jedinicama lokalne samouprave izabere lokalnog zaštitnika građana (ombudsmana).

12. O ČEMU TREBA VODITI RAČUNA PRILIKOM OSNIVANJA SMO I DEFINISANJA NJEGOVIH NADLEŽNOSTI I IZBORA ČLANOVA?

- **Osnivanje SMO**
 - Poštovati princip **autonomije** jedinice lokalne samouprave.
 - Odluka o osnivanju SMO je **obavezujuća** za multietničke jedinice lokalne samouprave.
 - Odluka o osnivanju SMO je prilagođena **društvenim potrebama**.
- **Definisanje nadležnosti**
 - Zakonom utvrđene (obavezne)
 - Preventivne (fakultativno)
 - Medijacija

• Izbor članova

- Članovi SMO pripadnici nacionalnih manjina imenuju se na osnovu predloga manjinske samouprave – nacionalnog saveta nacionalne manjine.
- Članovi SMO pripadnici nacionalnih manjina koje nisu izabrale nacionalni savet nacionalne manjine imenuju se na osnovu mišljenja lokalne organizacije koja je funkcionalno povezana sa nacionalnom manjinom (odluka jedinice lokalne samouprave).
- Članove SMO pripadnike srpskog naroda predlažu obično administrativni odbori skupštine jedinice lokalne samouprave, međutim delotvornije bi bilo ako bi članove predlagali građani, odnosno mesne zajednice na osnovu konsultacija sa predstavnicima civilnog društva.
- Uvek kada je to moguće trebalo bi izbegavati da članovi SMO budu odbornici, jer u tom slučaju daju mišljenje ili postupaju u vezi s odlukama jedinice lokalne samouprave o kojima su se već kao odbornici izjasnili ili će to tek učiniti.
- Članovi SMO bi trebalo da budu ugledni pojedinci koji imaju lični autoritet u lokalnoj zajednici.

13. NAČIN RADA SMO

- Uređuje se Pravilnikom o radu SMO.
- Odluke se donose konsezzusom.
- Obavezno se razmatraju tačke dnevnog reda pre zasedanja skupštine jedinice lokalne samouprave.
- Ukoliko postoji zainteresovanost SMO za neku od tačaka dnevnog reda sednici skupštine jedinice lokalne samouprave obavezno prisustvuje predsednik ili određeni član SMO.
- Nakon sednice jedinice lokalne samouprave SMO donosi konačnu odluku iz svoje nadležnosti i daje mišljenje.

- SMO razmatra odluke izvršnih organa jedinice lokalne samouprave i ukoliko uoči povredu prava iz svoje nadležnosti daje mišljenje gradonačelniku ili predsedniku opštine, a obaveštava skupštinu opštine o tome.
- SMO prati stanje u vezi s uočenim problemom na koji je dao mišljenje nadležnom organu jedinice lokalne samouprave.
- Ukoliko u roku od 60 dana nije dobio odgovor ili nisu otklonjeni razlozi zbog kojih je SMO reagovao pokreće se postupak pred nadležnim organom, Ustavnim ili Vrhovnim sudom.

14. KOLIKO TRAJE MANDAT ČLANOVIMA SMO?

- Saveti su radna tela skupštine jedinice lokalne samouprave. U tom smislu njihov mandat traje koliko traje mandat skupštine jedinice lokalne samouprave.
- Novoizabrana skupština može potvrditi mandat članovima saveta koji su izabrani u prethodnom mandatu.

15. S KIM SARAĐUJE SMO?

- Lokalnim, pokrajinskim ili državnim ombudsmanom.
- Lokanim i drugim nevladinim organizacijama.
- Mesnim zajednicama.
- SMO u drugim jedinicama lokalne samouprave.
- Nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

16. ŠTA BI TREBALO DA SADRŽI ČLAN STATUTA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE KOJIM SE OSNIVA SMO?

- Čvrsto opredeljenje (veru) jedinice lokalne samouprave da ustanovi delotvoran SMO.
- Opredeljenje skupštine lokalne zajednice da jača poverenje među građanima i podstiče politiku jednakih mogućnosti.
- Jasno tumačenje Zakona o lokalnoj samoupravi.
- Shvatanje šire društvene situacije u vezi sa međunacionalnim odnosima i unapređenjem i zaštitom prava nacionalnih manjina i manjina u lokalnim zajednicama.
- Određenje SMO kao samostalnog radnog tela jedinice lokalne samouprave.
- Opredeljenje da u radu SMO učestvuju predstavnici srpskog naroda i predstavnici svih nacionalnih manjina koje u ukupnom stanovništvu jedinice lokalne samouprave imaju 1%.
- Zakonom utvrđene nadležnosti i druge značajne nadležnosti.
- Opredeljenje jedinice lokalne samouprave da će stvoriti sve uslove za rad SMO i primenu mera koje predlaže.
- Obavezu Predsednika skupštine jedinice lokalne samouprave da u roku od 30 dana od konstituisanja skupštine sazove sednicu na kojoj će se izabrati članovi SMO.

17. ŠTA BI TREBALO DA SADRŽI ODLUKA SKUPŠTINE JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE O USTANOVLJAVANJU SMO?

- **Načelna opredeljenja**
 - Opredeljenje skupštine jedinice lokalne samouprave da jača poverenje među lokalnim stanovništvom.
 - Opredeljenje skupštine jedinice lokalne samouprave da podstiče uključivanje građana u proces donošenja odluka.

- **Sastav članova SMO**

- U radu SMO učestvuju predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina koji imaju bar 1% stanovništva u ukupnom sastavu stanovništva jedinice lokalne samouprave.
- Taksativno navedene zajednice u radu saveta za MO sa brojem članova.
- Ni jedna zajednica, ni srpska ni nacionalnih manjina ne sme ostvarivati većinu u radu SMO.

- **Izbor članova SMO**

- Obavezu skupštine da od nacionalnih saveta nacionalnih manjina koje ispunjavaju uslove iz člana 98 ZLS traži predlog članova SMO.
- Obavezu skupštine da predvidi način predlaganja članova saveta koji zastupaju srpsku zajednicu.
- Obavezu skupštine da predvidi način predlaganja članova pripadnika nacionalnih manjina koji ispunjavaju uslove iz člana 98 ZLS ali nemaju izabrane nacionalne savete.
- Način i mehanizme uključivanja predstavnika civilnog društva u rad SMO.
- Način izbora članova SMO na sednici jedinice lokalne samouprave.

- **Način rada Saveta**

- Odluke SMO donosi konsenzusom.
- Odluke SMO su validne ukoliko su donete na sednici na kojoj je prisutna većina članova SMO i kojoj su prisustvovali predstavnici svih nacionalnih manjina i srpskog naroda.
- SMO o svom mišljenju obaveštava nadležni organ jedinice lokalne samouprave u skladu s članom 91 ZLS.
- SMO o svom mišljenju obaveštava skupštinu ili izvršni organ jedinice lokalne samouprave i, najmanje 24 sata pre zasedanja organa koji razmatra predlog akta o kojem se donosi mišljenje.
- Ukoliko SMO nije doneo mišljenje, odnosno nije obavestio nadležni organ

jedinice lokalne samouprave smatra se da nema primedbi iz svoje nadležnosti.

- SMO može, u okviru svojih Zakonom utvrđenih ovlašćenja, da reaguje na odluke organa jedinice lokalne samouprave i nakon njihovog usvajanja ukoliko njihov sadržaj i smisao ne odgovara sadržaju i smislu predloga odluka koje je savet razmatrao pre sednice.
- SMO obavezno daje mišljenja na odluke organa jedinice lokalne samouprave koje su donete bez prethodno sprovedene procedure pribavljanja mišljenja saveta iz delokruga njegove nadležnosti.
- Odluke organa lokalne samouprave, iz nadležnosti SMO, donete bez njegovog mišljenja smatraju se ništavnim.

- **Odnos saveta sa organima jedinice lokalne samouprave**

- Opredeljenje organa jedinice lokalne samouprave da sve predloge odluka dostavljaju SMO na mišljenje pre njihovog upućivanja u proces odlučivanja.
- Dnevni red i materijali pripremljeni za sednicu skupštine jedinice lokalne samouprave dostavljaju se članovima SMO najmanje sedam dana pre održavanja sednice.
- Predlozi odluka izvršnih organa jedinice lokalne samouprave dostavljaju se članovima SMO najmanje petnaest dana pre održavanja sednice organa lokalne samouprave na kojoj će biti razmatrani.
- Odluke organa jedinice lokalne samouprave dostavljaju se članovima SMO nakon sednice organa koji je odluku doneo, a pre njenog objavljivanja u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

- **Odnos članova SMO sa predlagačima**

- Članovi SMO obaveštavaju o radu SMO organizacije i organe koji su ih predložili u rad ovih tela.

- **Nadležnosti SMO**

- **Zakonom utvrđene nadležnosti:**

- a) razmatra pitanja ostvarivanja, zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti, u skladu sa zakonom i statutom;

- b) pred Ustavnim sudom pokreće postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u savetu za međunacionalne odnose;

- c) pred Vrhovnim sudom Srbije pokreće postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave sa statutom.

- **Statutom utvrđene nadležnosti:**

- a) razmatra i daje mišljenje na nacрте i predloge odluka izvršnih organa jedinice lokalne samouprave koje se odnose na ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti;

- b) predlaže jedinici lokalne samouprave mere za unapređenje nacionalne ravnopravnosti;

- c) prati stanje međuetničkih odnosa u lokalnoj zajednici;

- d) prati ostvarivanje prava nacionalnih manjina u lokalnoj zajednici.

18. ŠTA BI TREBALO DA SADRŽI PRAVILNIK O RADU SMO?

- Opredeljenje članova SMO da štite interese građana na principima objektivnosti, nediskriminacije, poštovanja i priznavanja različitosti.

- Način izbora predsednika SMO.

- Dužnosti predsednika:

- obaveza redovnog sazivanja SMO

- način sazivanja vanredne sednice

- način obaveštavanja članova SMO o predlozima i odlukama o kojima se daje mišljenje.

- Obaveze i dužnosti članova SMO.

- Tok vođenja sednice i rasprave.

- Način donošenja odluka.

- Način praćenja toka mišljenja ili akta koji je savet uputio nadležnim organima.

- Način saradnje sa organima jedinice lokalne samouprave i drugim organima i organizacijama.

- Postupak izbora člana saveta koji iz nekog razloga ne želi ili ne može da učestvuje u njegovom radu.

- Postupak zastupanja mišljenja saveta pred trećim licima.

19. ŠTA STATUT, ODLUKA O OSNIVANJU, IZBORU I RADU SMO I PRAVILNIK RADA SMO ZA MO NE BI TREBALO DA SADRŽE?

- Odredbe kojima se narušava ili obesmišljava načelo autonomije lokalne samouprave.

- Odredbe kojima se nadležnosti SMO preklapaju sa nadležnostima nacionalnih saveta nacionalnih manjina kao telima manjinske samouprave u oblasti kulturne autonomije nacionalne manjine.

- Odredbe koje prevazilaze mandat skupštine jedinice lokalne samouprave.

Međuetnički odnosi na lokalnom nivou u Srbiji: Jačanje participativnih politika i praksi

Projekat je doprinos Centra za istraživanje etniciteta *Evropskoj godini interkulturnog dijaloga*

Informacije o projektu

Zakonima o lokalnoj samoupravi (2002/2007) propisano je ustanovljavanje saveta za međunacionalne odnose (SMO) u multietničkim opštinama. SMO, prema Zakonu iz 2007, imaju ovlašćenje da razmatraju odluke skupština opština koje se odnose na pitanja nacionalne ravnopravnosti, te da pokrenu proceduru pred Ustavnim ili Vrhovnim sudom o ustavnosti ili zakonitosti pojedinačnih akata skupštine opštine.

Demokratski potencijal SMO ogleda se u mogućnosti da štite lokalnu manjinu kroz zakonski propisane procedure. Međutim, od 68 multietničkih opština samo je 43 uspostavilo SMO do lokalnih izbora, maja 2008. godine. Sem toga, u većini opština u kojima su uspostavljeni SMO njihovi članovi/ce su u manje ili više pod uticajem odluka političkih partija, sednice SMO su neredovne i nefunkcionalne, nadležnosti su im neodređene i neusklađene sa Zakonom propisanim.

Istraživanja Centra za istraživanje etniciteta pokazala su da demokratski potencijal SMO nije iskorišćen do kraja. Ovim projektom Centar inicira širu raspravu u vezi pomenutih i drugih problema kako bi se ojačali kapaciteti multietničkih lokalnih samouprava i SMO uspostavili kao delotvorna tela čiji osnovni cilj jeste prevencija konflikata i zaštita lokalne manjine.

Ciljevi projekta

Osnovni cilj projekta je jačanje lokalne demokratije u multietničkim jedinicama lokalne samouprave.

Konkretni ciljevi su:

- Promovisanje i ubrzanje uspostavljanja SMO u multietničkim zajednicama u skladu s čl. 98 Zakona o lokalnoj samoupravi.
- Jačanje kapaciteta i poboljšanje učinka rada već postojećih SMO kako bi oni postali depolitizovana funkcionalna tela koja uspešno rade na zaštiti ljudskih prava i na prevenciji konflikata na lokalnom nivou.

Položaj SMO u praksi

Do danas 43 multietničke jedinice lokalne samouprave su u skladu sa Zakonom propisanom obavezom ustanovile SMO.

Osnovni problemi u jedinicama lokalne samouprave koje su ustanovile SMO su:

- Predlaganje i izbor članova/ica SMO;
- Odnos SMO sa organima jedinice lokalne samouprave;
- Nedelotvornost SMO;
- Nizak kapacitet članova SMO u vezi s stručnim poslovima koji proizilaze iz Zakonom utvrđenih nadležnosti.

Očekivani rezultati

- Obučeni/e načelnici/e opštinskih uprava, NVO aktivisti/tkinje, članovi/ce ustanovljenih SMO iz izabраниh multietničkih opština u vezi načina održive saradnje između građana, lokalne administracije i nezavisnih tela u promociji ljudskih prava i prevenciji konflikata;
- Razvijen model najbolje funkcionišućeg SMO;
- Razvijena komunikaciona strategija koja podrazumeva: a) jačanje društvene kohezije u multietničkim zajednicama; b) i zaštitu manjina i prevenciju konflikata; c) razvijanje mehanizama za rano upozoravanje i prevazilaženje međuetničkih nesporazuma;

- Članovi/ice lokalnih manjina u srbijanskim multietničkim zajednicama zaštićeni i uključeni u procese donošenja odluka; nevladine organizacije i građani uključeni u rad Saveta za međunacionalne odnose;
- Unapređen dijalog o interetničkim odnosima na lokalnom nivou u Srbiji;
- Saveti za međunacionalne odnose depolitizovani;
- Usvojene i poštovane zajedničke strategije nevladinih organizacija, nezavisnih tela i Saveća za međunacionalne odnose u vezi sa ranim upozoravanjem o etničkim sukobima, te prevencijom sukoba.

Ciljne Grupe

Ciljne grupe u okviru ovog projekta su:

- NVO;
- SMO;
- Stručne službe jedinica lokalne samouprave koje nisu uspostavile SMO;
- Građani.

Partneri

- Resursni centar za razvoj ALFA, Novi Sad
- Centar za ljudska prava, Priboj
- Kulturno-informativni centar "CARIBROD"; Dimitrovgrad

Iskustva Centra u vezi sa jačanjem lokalne demokratije u multietničkim lokalnim samoupravama

2003 Istraživanja stanja međuetničkih odnosa u nacionalno mešovitim lokalnim samoupravama.

2004 Zagovaranje ideje o uspostavljanju lokalnih manjinskih samouprava u oblasti kulturne autonomije.

2005 Istraživanje o radu SMO. Preporuke u vezi s osnivanjem SMO, izborom članova, načinom rada i ostvarivanjem nadležnosti (videti u: Goran Bašić "Vodič kroz rad opštinskih

saveta za međunacionalne odnose", Beograd 2005).

- Osnivanje Mreže za lokalnu demokratiju.
- Razvijanje lokalne demokratije u Sandžaku.

2006 Razvijanje kapaciteta multietničkih opština (savetodavna uloga prilikom uspostavljanja SMO i unapređenja rada).

- Lokalna demokratija i multikulturalnost.
- Preporuke Ministarstvu za lokalnu samoupravu u vezi s izmenama člana 63 Zakona kojim je bio regulisan položaj SMO. Preporuke su usvojene u Zakonu o lokalnoj samoupravi 2007.

2007 Međuetnički odnosi na lokalnom nivou u Srbiji: jačanje participativnih politika i praksi

- Online komunikacija Centra sa lokanim samoupravama (www.ercbgd.org.rs)

Centar za istraživanje etniciteta

Petra Jovovića 8, 11080 Beograd

Tel/Faks: 011/2638 149; 3076 811

e-mail: bgderc@eunet.rs

www.ercbgd.org.rs

Ovaj dokument je realizovan uz finansijsku podršku Evropske unije.
Za sadržaj ovog dokumenta je jedino odgovoran izdavač i ne može
se smatrati zvaničnim stavovima Evropske unije.